

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 20. maja 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 58.

Iz gospodarstva v Avstriji.

Dunajska »Neue Freie Presse« priobčuje te dni o preureditvi finančnih in industrijskih interesov bančnih zavodov sledeče zanimivo poročilo:

Višje knjigovodje bank so morali v zadnjih tednih rešiti posebno težke naloge. Ze ob normalnih prilikah se ne da bilanca sestaviti na prvi mah; tokrat so pa prilike še težje. Seveda so postavke, katere se ne morejo izpreminjati, nekatere se postavijo v izlozbe, druge pa spravijo v shrambe, da se porabijo v bodočih slabejših časih. Čim je narejeno ogrodje bilance, še le pričinja najtežje delo, ciseliranje. Zlata bilanca, nesigurne gospodarske prilike in dejstvo, da je treba vpoštevat možnost fuzije nekaterih podjetij, napravljajo sestavo bilance pri takih zavodih tem kočljivejšo. Drugače je vedela uprava pri bilančni seji, da bo, če ne nastopijo nepredvidni slučajji, prihodnje leto sedela pri isti mizi. Ta sigurnost je minila, kajti marsikje je treba gospodarstvo tako urediti, da ga prevzame naslednik ali da ga pri fuzijah tretji kritično preišče. Pozneje kakor v drugih gospodarskih panogah se preurejujejo tudi bančni obrati. Preureditev po vsej priliki še ni končana. Kdor pregleda listo udeležnikov aranžmana, se lahko uveri, kako so tudi strokovnjaki dobo konjunkturo precejevali in z večjimi ali manjšimi častmi prenehali poslovati. Banke, ki so na Dunaju prenehale poslovati, so pri več ali manj prostovoljnih likvidacijah ogromno izgubile. Izgubili pa niso samo delničarji, ampak tudi komitenti. Večino polomov in likvidacij so žalibog povzročile s svojim poslovanjem uprave. Vse to povzroča, da se hoče na napakah iz preteklosti učiti in da se bilance posebno skrbno sestavljajo. Poizkusi za enotno odmero dividend se niso posrečili. Vsaka banka ima torej za svojo dividendno politiko prosto roko. Ze sedaj je gotovo, da bodo posamezne bilance, ki se objavijo v doglednem času, dopuščale izplačilo manjše dividende nego dosedaj. Glede vprašanja dividend prešitni nagibi ne smejo vplivati na odločitev. Vsako podjetje naj razdeljuje dividend samo, ako jo je res zaslužilo in če se je dopolnilo povsod izdatno zmanjšane rezerve.

Prehod v nove razmere se izraža pri posameznih podjetjih na zelo neenak način. Vzgoja, temperament in razumljivo tudi višina še razpoložljivega premoženja imajo na prehod velik vpliv. Prehodni proces je pri dunajskih bankah dobil v zadnjem času izrazite oblike. Anglo-banka je prišla že davno do prepričanja, da se pričakovanja, ki so bila merodajna za pretvoritev v angleško podjetje, niso izpolnila. Ne samo banka sama, ampak tudi druge dunajske banke so bile takrat mnenja, da bo ta transakcija jako izdatno povzdignila zavod. Prišlo je drugače. Napake, katere so se preje napravile v vodstvu na Dunaju in v Londonu, popolnoma drugačna mentaliteta angleških finančnih krogov in dolgotrajna inštančna pot, vse to je vplivalo na razvoj in povzročilo izgube, ki so bili v industrijskih, pa tudi v tekočih kreditnih poslih jako občutne. Banka more živeti samo od poslov, samo od dobrih poslov, a praktikov, ki bi se udeleževali v tej smeri, Anglobanka v zadnjih letih ni imela. Pač malo zavodov v Avstriji in v Nemčiji je imelo v kritičnih dobah pomanjkanja denarja toliko možnosti si pridobiti kredite v Angliji in v Ameriki, kakor ravno Anglobanka. Favorizirala pa je največkrat industrijo in mimogrede prebogato dotirane podružnice, ki ji danes povzročajo največje skrbi. Kljub vsemu temu pa

je Anglobanka za fuzijska pogajanja zanimiv partner. Trenotno ni mogoče reči, ali bodo pogajanja, ki so s kreditnim zavodom v teku, uspešna. Za sporazum bi bila mogoča konstrukcija, ki bi šla za tem, da preidejo vsi posli dunajskega obratovališča na tukajšnji zavod, ki bi nudil za saldo vseh dobroimetij in obveznosti odškodnino v obliki lastnih delnic. Te naj bi prevzela londonska centrala. V tem primeru bi ne bilo treba delnice Anglobanke zamenjati za nove delnice, ampak bi obdržale pravico do primernega deleža na dobičku londonske centrale. Tudi bi ne bilo izključeno, da bi se posameznim delničarjem pustilo možnost, da prostovoljno zamenjajo svoje delnice za delnice prevzemajoče banke. Velika karta, katero polaga uprava Anglobanke na mizo, je ta, da more po svojih finančnih mogočnikih v Londonu nuditi posebne kreditne možnosti. Med industrijskimi podjetji Anglobanke se nahajajo brez dvoma tudi taka, ki so v zadnjih mesecih trpela na tem, da je ponehala prejšnja radodarnost pri dovoljevanju kreditov, dasi so ta podjetja zmožna za nadaljni razvoj. Njihovim stremljenjem bi bilo po fuziji možno v izdatnejši meri ugoditi. Veliko težavo povzroča tudi uradniško vprašanje, dasi je Anglobanka v zadnjih letih število osebja izdatno zmanjšala.

Dočim so inozemski kapital, ki je odločilno vplival na usodo Anglobanke, vrača domov, se v industriji opaža zvišana udeležba nemškega kapitala. V posesti »Promontana« trusta je bilo en milijon delnic alpske montanske družbe. V trustu so zastopane skoro vse nemške železarne, izza zadnjih dnij Thyssen, Phönix in renske jeklarne. Zastopniki te skupine vstopijo tudi v upravo alpske montanske družbe, s tem je dobila družba nemških jeklarn večji interes na alpski družbi. To je gotovo važno dejstvo, ki bo končno vplivalo tudi na razmerje češkoslovaških železarn napram Avstriji. Dogovori med avstrijskimi in češkoslovaškimi železarnami se bodo revidirali po razčiščenju carinskega vprašanja v Avstriji. Sedaj imajo češkoslovaške železarne gotovost, da krijejo 18% notranje avstrijske potrebščine. Dobavljajo po večini pločevino, dočim ima Avstrija zagotovljene za kompenzacijo gotove dobave sirovega železa. Posledica je bila, da v zadnjih letih nemško železo ni moglo na avstrijski trg in so prevladovali češkoslovaški produkti. To jasno dokazuje statistika. Uvoz pločevine iz Češkoslovaške je znašal 1. 1922 37.900 stotov, v 1. 1925 pa že 133.000 stotov. V isti dobi je padel uvoz nemške pločevine od 56.000 na 21.000 stotov. Tudi uvoz paličnega železa se je, kolikor prihaja v poštev Češkoslovaška, zvišal od 186.600 na 229.000 stotov, dočim se je uvoz iz Nemčije zmanjšal od 172.000 na 121.000 stotov. Gotovo je, da dogovor s Češkoslovaško tej veliko več koristi nego Avstriji. Sedaj se bo pokazalo, če se bo dalo odnošaje napram nemški železarski industriji poživiti. Nemški jeklarski trust je ustanovljen in združene jeklarne vodijo pogajanja s Francijo in Belgijo. V prvi vrsti gre za razgovore, ki so se v Parizu že pričeli, za ustanovitev skupnosti interesov produkcije sirovega jekla, ki naj bi imela nalogo sporazumno urediti produkcijo, odkazati eksportna tržišča in določiti cene, da preneha licitiranje navzdol od strani francoskih in belgijskih jeklarn. Z valutnim dumpingom francoskih in belgijskih jeklarn se svetovne cene stalno znižujejo. Za palično železo je znašala cena za tono še pred 14 dnevi 102 sh, sedaj pa samo še 95 sh. Tudi za Avstrijo ima konkurenca zapadnih dežel vpliv. Dumping ne vpliva na ceno samo do-

Gibanje cen v veletrgovini.

Beograjski »Privredni pregled« priobčuje o gibanju cen v veletrgovini za mesec april t. l. sledeče poročilo:

Doba	poljedel.	pridelki	živina in	produkti	sadje in	zelenjava	gradivo	kolonij.	blago	indust.	izdelki	celotni
povpr. 1913	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
povpr. 1925	1861	1882	1633	2022	1462	1969	1804					
januar 1926	1490	1615	1533	1751	1363	1823	1596					
febr. 1926	1377	1548	1538	1751	1366	1758	1556					
marec 1926	1381	1651	1538	1907	1359	1718	1592					
april 1926	1420	1645	1508	1890	1368	1705	1593					

Celotni indeks cen se napram prejšnjemu mesecu ni skoro prav nič izpremenil. Posamezne skupine izkazujejo sledeče izpremembe: skupina poljedelskih pridelkov se je dvignila za 39 točk ali za 3%, skupina živine in živinskih produktov se je znižala za 6 točk, sadja in sadnih produktov za 30 točk, stavenega materiala za 17 točk, kolonijalno blago se je podražilo za 9, industrijski produkti pa pocenili za 13 točk. V tem mesecu je bil izdatnejši izvoz koruze, jaje in živine. Glede ostalih predmetov je bil izvoz slabši. Uvoz ni dosegel povprečja.

PREUREDITEV TRGOVINE S PETROLEJEM.

Po časopisnih poročilih namerava uprava državnih monopolov v najkrajšem času prevzeti v lastne roke nakup petroleja v inozemstvu in prodajo na konzumete v notranjosti države. Sedaj pravzaprav petrolej še ni monopoliziran v pravem pomenu besede. Petrolej je predmet proste kupčije. Nakupuje ga lahko v inozemstvu vsak, le ob uvozu plača poleg uvozne carine še monopolsko takso. Za prevzem trgovine s petrolejem pripravlja monopolna uprava že tehnična sredstva. Prezidati namerava svoje petrolejske rezervarje, v katere se more vskladiščiti 6 milijonov litrov petroleja. Na Čukarici se je že pričelo graditi delavnico, ki bo izdelovala pločevinate posode in zaboje. Ali se bo s prevzemom prodaje petroleja v monopolno upravo monopolna taksa zvišala odnosno petrolej podražil, iz časopisnih vesti ni razvidno. Vsekakor je po dosedanjih rezultatih podjetij, ki so v državni upravi, opravičena bojazen, da bo tudi ta novost šla na račun konsumentov. Dobro bi bilo, da bi se pri takih načrtih vprašalo za mnenje tudi gospodarske kroge še predno se začne namen realizirati!

CARINE PROSTI UVOZ ELEKTRIČNEGA MATERIJALA ZA OBCINE.

Generalna direkcija carin je z naredbom z dne 31. decembra 1925, broj 61.062 dovolila carine prosti uvoz električnega materiala občinam, ki imajo in eksploatirajo električno moč. Veljavnost te olajšave je določena do vstetega 30. junija t. l. Ker so se v zadnjem času razširile vesti, da se na prošnje, vložene po 1. aprilu t. l., ne bode oziralo in ker je več občin v Sloveniji že sklenilo, da uvedejo električno razsvetljavo in so v te svrhe potrebni material že naročile, je zbornica za trgovino, obrt in industrijo na predlog g. Jakoba Zadraveca že na plenarni seji 23. pr. m. sklenila prositi Generalno direkcijo carin, da ugotovi

ma, ampak tudi pri izvozu. Porabniki se sklicujejo na dejstvo, da so cene na svetovnih tržiščih nižje. Mednarodni dogovori med producenti, ki gotovo niso bili vedno v interesu konzumentov, se polagoma obnavljajo.

Načrta novih zakonov o menici in o čeku.

Prof. dr. M. Škerlj.

(Nadaljevanje.)

20. Novost za nas je, da načrt prevzema določbe hrvatsko-ogrskega meničnega zakona glede izvrševanja zastavne pravice na ročni zastavi, ki se je pisмено dala v zavarovanje menične terjatve. Izvrševanje je urejeno slično kakor izvrševanje zastavne pravice za terjatve iz obojestranskih trgovinskih poslov med trgovci po čl. 310 in 311 trg. zak. Ravno tako ima imetnik neplačane menice, ki je izpolnil pogoje za regres, retencijsko pravico, ki je vobče urejena po načelih trgovinskega zakonika. Tudi tu pa, kakor pri zastavni pravici, ni treba, da je menica izdana med trgovci. Ker se menice ponajveč vendarle le rabijo med trgovci, torej redno v izvrševanju trgovinske obrti, te določbe za večino primerov stvarno ne bodo pomenile ničesar novega.

23. Načelo je, da se sme z menico zavezati vsakdo, kdor se sme in v kolikor se sme s pogodbo zavezati po občem državljanem pravu. Dejanski torej menična sposobnost ne bo povsem izenačena, dokler se ne izenači obče državljansko pravo. Razlike bodo ostale glede žensk, zlasti omoženih, in deloma, pa ne znatne, tudi glede fizično ne polnoletnih in glede preklicanih oseb. Vážna omejitev srbskega zakona, da nima pasivne menične sposobnosti, kdor živi v vasi in sebe in svojo družino po večini preživlja s kmetijskimi posli, ki jih obavlja sam ali s svojo družino, bi se po načrtu odpravila, vendar je ta točka ostala sporna. Priznati treba, da menični kredit vobče ni primeren v kmetijstvu, ki redno rabi dolgoročne kredite, kmetu se naj pomaga s hranilniškim (hipotekarnim) in z zadružnim kreditom, ki ima obenem velik odgojni pomen. Toda po drugi strani treba priznati, da pasivna menična sposobnost pri nas kmetu ni prizadejala škode in da bi izprememba danes, v času splošne volilne pravice, pomenila znaten anahronizem. Poleg tega je težko opredeliti pojem kmeta, ki naj ne bi imel pasivne menične sposobnosti. Danes tržji, jutri ne; enkrat ima služinčad, drugič ne; če ima odrasle otroke, obdeluje zemljo z družino, sicer najema dninarje itd. In zakaj naj ima menično sposobnost kmet v malem trgu ali mestecu, ne pa v veliki industrijski vasi? Prezreti ne smemo, da so v drugih

vsem tudi po 1. aprilu vse dokler traja veljavnost gornje naredbe, vložnim prošnjam, ako odgovarjajo predpisanim pogojem, ker bi sicer dotične občine utrpel znatne gnotne škode. Generalna direkcija je na tozadevno vlogo odgovorila zbornici, da se bo dovoljeval carine-prosti uvoz občinam do 30. junija 1926.

Konec stavke v Angliji. — Splošna stavka v Angliji je končana in se bo v nekaj dneh povsod zopet pričelo popolnoma normalno z delom. Vsa pozornost je sedaj obrnjena na rešitev premogarske krize. Rudarska internacionala je poslala na vse pokrajinske zveze vprašanja, na katere naj odgovore, da bo na podlagi teh mnenj mogel glavni tajnik pričeti pogajanja z Baldwinom. V četrtek se bo vršila plenarna seja rudarjev, nakar se bodo pričela pogajanja. H koncu stavke je prav znatno pripomoglo tudi število dobrovoljcev; ki so se prijavili takoj v začetku za vzdrževanje najnujnejših obratov, prometnih sredstev itd. Število prostovoljcev v zadnji generalni stavki je znašalo nad 51.000.

delih naše države prilike morda znatno drugačne nego pri nas.

24. **Menična nesposobnost** častnikov se odpravi, za moštvo stalne vojske ostane.

V kolikor menična sposobnost v raznih področjih obsega državljanstva (in tudi trgovskega) prava ni enaka, naj se presoja po pravu domovništva v smislu zakonov o civilnem pravnem postopanju, ki so za ta del v celi državi že danes domala enaki.

25. **Amortizacija** menice je urejena vobče po načelih, ki veljajo pri nas, vendar jo načrt ureja precej obširneje nego naš menični red, to pa zato, ker je zlasti v območju srbskega prava sedaj urejena povsem drugače in je tam treba dati podrobnejše propise za amortizacijsko postopanje. Oklicni rok bi bil 60-dnevni mesto 45-dnevnega, oklic bi se objavil v »Služb. Novin« in v oblastnem uradnem listu, rok bi se računil od objave v »Služb. Novin«.

Znano je, kako so »Služb. Novine« obremenjene z različnimi uradnimi objavami zgolj lokalnega pomena, zato bi ne bilo neprimerno, ako bi se amortizacijski in konkurzni edikti in vpisi v trgovinski register itd. objavljali v posebni prilogi »Služb. Novin«, ki bi jo mogli interese posebej naročiti, zlasti n. pr. banke. Morda bi opetovano v tem smislu izjavljene želje iz prizadetih krogov dovedle do uspeha.

26. **Zastaranje.** Rok za zastaranje regresnih pravic so v našem zakonu urejeni tako, da ne upoštevajo modernih prometnih prilik. Poslej bi regresne pravice zadnjega imetnika zastarevale v enem letu, regresne pravice regresnih zavezancev med seboj pa v šestih mesecih.

To pomeni veliko poenostavljenje, ob enem pa tudi, v večini primerov, prav znatno podaljšanje rokov zastaranja. Ona razlika — 1 leto in 6 mesecev — je prišla v haaški menični zakon po želji Francozov, stvarno utemeljena za naše prilike pač ni, 6 mesecev bi zadostovalo v obeh primerih.

Prekinitev zastarevanja je urejena nekaj natančneje nego v našem meničnem redu, zlasti zaradi drugih pravnih področij v naši državi; važnejše je, da je v načrtu naravnost določeno, kako in kedar ponovno začne teči prekinjeno zastaranje. Važno je tudi, da bo za celo državo enotno urejena obustava teka zastaranja, vprašanje, ki je bilo doslej dokaj nejasno urejeno. V tej materiji je zlasti tudi še, kakor glede amortizacije, protesta, menične sposobnosti pričakovati mnenj sodišč in praviških organizacij.

Nič novega ne bo za našo prakso pomenila določba, da se zastaranje uradno upošteva pri izdajanju meničnega plačilnega naloga, torej ne v pravi.

27. **Prehodna določba**, da se menice, ki so izdane prej, nego stopi novi zakon v moč, presoja po dosedanjem zakonu, se razume sama ob sebi, pač pa je važno, da se naj tako presoja tudi me-

nične izjave, ki pridejo na »starec« menice potem, ko je stopil novi zakon v moč. Tako se olajša delo praksi, ki bi sicer lahko prišla v zadrego n. pr. pri različnih določbah o zastaranju.

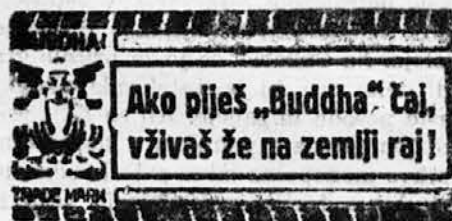
28. **Praznične dneve** v smislu meničnega zakona naj določi minister pravde z uredbo. Stvar vprašanih korporacij bo, da za ta del izjavijo svoje mnenje n. pr. glede narodnih praznikov in glede onih cerkvenih praznikov, ki so po cerkvenih propisih pravzaprav odpravljeni, pa se pri nas dejanski še praznujejo.

29. Načrt našteva zakone, katerim novi zakon vzame veljavnost povsem; to so zakoni, ki se naravnost bavijo z menico. Drugi zakoni in propisi, ki se tudi, pa ne izključno, bavijo z menico, izgube veljavnost le, kolikor nasprotujejo novemu zakonu. V onih zakonih slednjič, ki se samo pozivajo na poedine določbe sedanjega meničnega reda (n. pr. čl. 182, 305 trg. zak.) stopijo na njihovo mesto nove določbe. Tako se n. pr. tudi razume, da se v regresu pred dospelkom ne bo dajal menični zavarovalni, nego menični plačilni nalog.

(Konec prihodnjšč.)

INOZEMSKI LASTNIKI NEPREMIČNIN V NEMČIJI.

Pruski zakon o prometu z nepremičninami z dne 10. februarja 1923 se je z zakonom z dne 20. julija 1925 z veljavnostjo za kupne pogodbe glede nepremičnin, ki so se na novo sklenile po 4. avgustu 1925, razveljavil. Ti pravni posli ne potrebujejo tedaj več oblastne odobritve v zmislu zakona iz leta 1923. Z novim zakonom se je pa obenem določilo, da potrebujejo pogodbe te vrste, ki so se sklenile v času od 1. januarja 1923 do 16. februarja 1923, ki pa 16. februarja 1923 še niso bile vpisane v zemljiško knjigo, oblastno odobrenje. Kupne pogodbe pa, ki so se sklenile glasom notarskega akta pred 1. januarjem 1923 ali ki so se glasom notarskega akta sklenile med 1. januarjem in 16. februarjem 1923 in ko so se vpisale v zemljiško knjigo pred 16. februarjem 1923, se ne morejo, ako odgovarjajo vsem drugim, v Nemčiji veljavnim civilnopravnim določbam, tudi ne civilnopravnim potom izpodbijati. Ta določila veljajo tako za tuzemce kakor tudi za inozemce. Tudi so vesti, ki so se razširjale v inozemstvu o valorizaciji hipotek, kakor smo do gnali iz zanesljivega vira, brez vsake stvarne podlage.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega Sveta. — Piša Just Piščanec.

XXXIII. Odločba Državnega Sveta. št. 4450 z dne 6. marca 1926. VI. od.

Dne 26. febr. 1925 sem za stranko O. & P. prijavil pri carinarnici v Ljubljani 14 bal brutto 906 kg lesenih palic iz tar. post. 426. t. 1. maksimalno à 60 Din, minimalno à 30 Din za 100 kilogr. Da dosežem minimalno postavko carine, sem deklaraciji priložil v smislu čl. 34. car. zak. za carinjenje potrebne dokumente, med drugim tudi potrdilo o izvoru blaga, izstavljeno po Camera di commercio ed industria, Trieste, z dne 17. febr. 1925, glaseče se na 14 bal, znamka G. P. št. 1—6 in G. S. št. 1—8 brutto 906 kg. Carinarnica je prijavo in podnešeno potrdilo o izvoru v smislu čl. 37. car. zak. sprejela kot pravilna ter ju uporabila kot podlago za nadaljnje carinske odprave predmetne robe, katero robo je vso ocarinila po minimalni postavki 30 dinarjev za 100 kg.

Sele naknadno je centralna carinarnica ljubljanska ugotovila, da je na podnešenem potrdilu o izvoru »brisa« težina i broj koleta, ter je stranki predpisala naknadno maksimalno carino v iznosu 2481,30 Din.

Proti naknadnemu plačilnemu nalogu sem vložil pritožbo na finančno ministrstvo, katero pritožbo je imenovalo ministrstvo z odlokom Cbr. 34046 ex 1925 odbilo kot neosnovano »iz razloga, kako je na osnovu izveštaja našeg konzulata u Trstu br. 5058/25. g. utrdjeno, da je na uverjenju vršeno dodajanje u pogledu broja komada i težine robe, to se isto ne može primijeniti kao punovažan dokaz o poreklu u smislu raspisa br. 188/22. g.«

Zoper to rešenje sem prijavil tožbo na Državni Svet ter v njej izjavljaj:

a) Podnešeno potrdilo o izvoru blaga je izstavila in uradno potrdila Camera di commercio ed industria v Trstu ter ga je morala kot takšno stranka O. & P. smatrati za pristno in nepotvorjeno. Stranka je za to potrdilo o izvoru v smislu Cbr. 24020/1924 sprejela nase tudi predpisano jamstvo za njega istinitost.

b) Po trditvi poročila centralne carinarnice je na predmetnem potrdilu »brisa« težina i broj koleta; iz vseh drugih označb v potrdilu je pa razvidno, da je potrdilo za tovarke št. 1 do 6 in 1 do 8, torej za skupaj 14 tovarkov; potemtakem je potrdilo veljavno za 14 tovarkov, ako tudi je število tovarkov na videz potrjeno. Prava teža 906 kg je bila razvidna iz priloženih tovarnega lista in fakture ter se je vrhu tega tudi uradno ugotovila; ni torej nikake sumnje, da bi teža ne bila pravilna niti da bi se bila navedba teže v potrdilu naknadno korigirala.

c) Poročilu našega konzulata v Trstu je priložena overena kopija prvotnega potrdila, ki se je glasilo na G. S. št. 1—8 — osem tovarkov s 518 kg teže. Ako se pa že razlaga pod a) in b) ne vzameta v poštev, se mora vendar zahtevek do naknadne carine znižati na skupno 1620,60 Din iz razloga, ker je potrdilo samega konzulata 8 tovarkov v teži 518 kg faktično kritih po polnoveljavnem prvotnem potrdilu o poreklu!

d) Če je končno sumnja, izrečena v poročilu centralne carinarnice, osnovana ter je bilo uverjenje morebiti potvorjeno, ni to krivda stranke O. & P. ter ne more tu odgovarjati za škodne posledice, ker je ona po trgovski zbornici v Trstu izstavljeno in uradno potrjeno potrdilo o izvoru povsem pravilno smatrala kot pristno in istinito. Ako se je pa izvršila morebitna potvorba, je to zakrivila druga oseba ali urad in ne prizadeta stranka.

Tudi ne more stranka O. & P. biti odgovorna za carino iz nadaljnega razloga, ker je sama carinarnica smatrala potrdilo o izvoru kot nepotvorjeno in pravilno; ako bi bila carinarnica takoj ob pritožbe deklaracije pravilno uradovala v smislu čl. 37. car. zak., bi bila stranka dobavila še pred ocarinjenjem drugo pravilno potrdilo o poreklu robe. Za pogreško carinarnice pa samo po sebi umevno ne more odgovarjati stranka, marveč sama carinarnica.

Na gornjo tožbo je Državni Svet z odločbo št. 4450 z dne 6. marca 1926 »proučivši kako tužbu i ostala akta i odgovor Ministrov na tužbu, poslat pismom od 13. januara t. g. Cbr. 52426 ex 1925, našao, da je tužba neumesna sa razloga, što uverjenje sa pisanim pa dodevanim brojkama komada i težine robe, nije verodostojan ni punovažan dokument, pa kao takav ne može da bude nesumljiv dokaz, da se odnosi na robu za koju je podnesen.

Neumesan je prigovor s pozivom na čl. 37. car. zak. jer se ovaj odnosi na urednost deklaracije, a ne na uverenje o poreklu robe. Sa izloženog se presudjuje: da se odbaci tužba J. P.«

Trgovina.

Inseratni izdatki v Ameriki. — Zveza ameriških izdajateljev časopisov je postavila podatke o izdatkih v inseratne namene. Po teh podatkih izhaja v Severni Ameriki in v Kanadi več nego 2100 dnevnikov v angleškem jeziku in nad 1000 tednikov. Ti časopisi so prejele po previdnih ocenah tekom enega leta nad 200 milijonov dolarjev inseratnih pristojbin. Podatki navajajo poimensko 118 inseratov, od katerih je v l. 1925 vsak izdal za inserate preko 100.000 dolarjev. Med njimi jih je preko polovice plačalo za inserate čez 250.000 dolarjev, 34 preko 150.000 dol., 14 preko 1

LISTEK.

Borza,

nje pomen in praktična navodila za trgovanje na Borzi.

(Nadaljevanje.)

Kako se sestavi razsodišče?

V vsakem slučaju tožbe se sestavi razsodišče iz treh ali petih razsodnikov, ki morajo biti s tajnikom vred neprestano prisotni pri vsej razpravi do konca, ker bi bila sicer tožba nepravna in ima obsojena stranka pravico do ničnostne pritožbe, kar ima v utemeljenem slučaju za posledico, da se vrši razprava še enkrat.

Vsaka stranka ima pravico predlagati enega ali dva razsodnika. Ako imenuje ena stranka dva razsodnika, mora tudi nasprotna stranka imenovati dva razsodnika, in sicer morajo biti ti razsodniki iz imenika borznih razsodnikov. Nečlani borze pa lahko izbirajo iz imenika borznih razsodnikov, ki niso borzni člani, kakor smo navedli že v prejšnjem poglavju.

Tožitelj mora imenovati razsodnike že v tožbi; ako tega ni storil, ga mora tajnik razsodišča naknadno pozvati, da imenuje svoje zastopnike, oziroma razsodnike. Ako tožitelj kljub tajnikovemu opominu v določenem roku ne imenuje dveh raz-

sodnikov, se tožba sploh ne vzame v pretres. Ako pa tožitelj ponovno zahteva uvedbo tožbenega postopanja, nima več pravice, izbirati si razsodnikov, ampak imenuje te razsodnike predsednik borznih razsodnikov.

Tudi toženec ima pravico, da v danem roku imenuje dva razsodnika; ako tega ne stori, imenuje mesto njega predsednik razsodišča dva razsodnika izmed borznih razsodnikov.

Seveda se morata obe stranki zediniti glede razsodnikov in sicer v roku, ki ga določi tajnik razsodišča, sicer imenuje predsednik borznih razsodnikov dva razsodnika. (§§ 21., 22.)

Od obeh strank — tožitelja in toženca — izvoljeni razsodniki izberejo iz imenika borznih razsodnikov, ali iz imenika borznih razsodnikov, ki niso borzni člani — enega razsodnika, ki predseduje razsodiščnemu senatu in vodi razpravo.

Ako se od strank določeni razsodniki ne morejo zediniti, kdo naj bo predsednik senata, tedaj imenuje razsodnika, ki predseduje razsodiščnemu senatu v tej tožbi, predsednik borznih razsodnikov. (§ 23.)

Po tožbah strankah izvoljeni razsodniki so dolžni vršiti službo kot sodniki. Ako bi se kdo od izbranih razsodnikov branil vršiti svojo službo, mora to javiti predsedniku borznih razsodnikov, ki potem odloči. Ako spozna, da so razlogi

razsodnika upravičeni, mora stranka 24 ur po sprejemu obvestila imenovati drugega razsodnika, ako pa je stranka navzoča, mora takoj določiti drugega razsodnika. Ako se to ne zgodi, imenuje predsednik sam drugega razsodnika. (§ 24.)

Kdaj sme stranka odkloniti razsodnika?

Vsaka stranka, tožitelj ali toženec, sme od nasprotnika ali predsednika imenovanega razsodnika odkloniti:

1. v stvareh, v katerih je razsodnik sam udeležen ali kot stranka ali glede katerih je proti eni izmed strank soupravičenec, soobvezanec, javni ali tihi družabnik nasprotne stranke ali njen regresni dolжник, to je, da je nasprotni stranki obvezan kriti ozir. plačati eventualno izrečeno ali po njej ugotovljeno škodo;

2. v stvareh, ki se tičejo razsodnikovih sorodnikov, soproge in oseb, ki so z njim naravnost v sorodstvu ali svaštvu ali po stranski vrsti do četrtega kolena v sorodstvu ali do drugega kolena v svaštvu;

3. v stvareh, ki se tičejo razsodnikovih posinovitencev, varovancev ali gojencev;

4. v stvareh, v katerih je bil razsodnik pooblaščenec ene ali druge izmed tožečih strank;

5. ali pa, ako nasprotna stranka dokaže zadosten vzrok, da se lahko dvomi o nepristranosti razsodnika. — Stranka

pa ne more razsodnika po točki 5. več odkloniti, ako je z njim že razpravljala, čeprav je bil stranki znan razlog pod točko 5.

Ako stranka odkloni enega izmed razsodnikov ali ako razsodnik odkloni sodelovanje, določi predsednik borznih razsodnikov o dopustnosti odklonitve in sicer po navedenih razlogih. V tem slučaju mora stranka namesto izstopivšega razsodnika imenovati v 24. urah po prejemu obvestila drugega razsodnika, sicer ga imenuje predsednik borznih razsodnikov. Ako pa je stranka navzoča ali tik pred razpravo, mora takoj imenovati drugega razsodnika.

Poizkus poravnave.

Kdor namerava tožiti pred sodiščem, in tožbeni zahtevek ne presega svote 25.000 Din in stanuje nasprotnik v Ljubljani, lahko predlaga pri tajniku razsodišča predno vložiti tožbo, da se povabi nasprotnik v svrhu poizkusa poravnave pred tajnika razsodišča. Ako povabljeni nasprotnik ne pride in se ne posluži ponudnega poizkusa poravnave, mu seveda to ni v škodo. (Dalje sledi.)

TRGOVCI! Razpečavajte v svojih trgovinah srečke loterije Društva »Trgovske akademije«. Srečke dobite pri svojem gremiju.

milijon dolarjev, Ford Compagne in Studebaker Corporation pa vsaka preko 2 milijona dolarjev.

Poročila iz svetovnih tržišč. — Sredi tega meseca je notirala kava v Njujorku Santos št. 4 = 22.37, Rio št. 7 = 19.25, za junij 17. 97, za julij 17.48, za september 16.78, za december 16.15, za marec 15.63. — Na isti borzi je notiral sladkor za maj 2.49, za julij 2.52, za september 2.63—64, za december 2.74.

Svetovni izvoz železne rude. Švedska družba Grängesberg je eksportirala lani 7 do 8 milijonov ton železne rude s 60 do 70% železne vsebine, torej okrog 5 milijonov ton železa. To je skoraj polovica železa, ki se vsako leto na inozemskih trgih proda. Na drugem mestu je francoska družba Minette; v prvih šestih lanskim mesecih je eksportirala 5 milijonov ton s 30 odstotno železno vsebino, torej 1½ milijona ton, na leto tri milijone ton. Iz Nove Foundlandije na leto izvožena ruda znaša 1 milijon ton, vsebina železa 54%. Prej zelo izdatni eksport železa iz Španske je v zadnjih letih zelo nazadoval; tako so izvezli iz okraja Bilbao v prvih lanskim šestih mesecih samo 370.000 ton rude. V Algeriji je bilo pa lani 150.000 ton za eksport pripravljenih, vsebina 53%. Če vse skupaj seštejemo, je na mednarodnem trgu vsako leto 11 milijonov ton železa za eksport na razpolago. Francoska Minette-ruda za mednarodni trg pravzaprav ne pride v poštev, ker gre v prvi vrsti v sosedne dežele; v Belgijo in na Luksemburško na primer 80 odstotkov.

Za uvoznike tekstilnih strojev. V tekstilni industriji dobro upeljan inženjer, ki ima svojo pisarno v New Yorku, je uvoznikom tekstilnih strojev z nasveti na razpolago. Naslov dobijo interesi v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Konkurzni oklic. Razglašen je konkurz o imovini Valentina Mačka, tvorničarja v Domžalah. Prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Kamniku dne 19. maja 1926 ob desetih. Oglasitveni rok do dne 3. julija 1926; razglašen je nadalje konkurz o imovini Franca Brinovca, trgovca v Višnji gori. Prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Višnji gori dne 26. maja 1926 ob devetih. Oglasitveni rok do dne 9. junija 1926.

Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se nastopne firme: Samobor, industrija drva, družba z o. z., Celje; Tekstilne tvornice, družba z o. z., Kranj; Internacionalno dioničarsko društvo ugljena, podružnica Ljubljana in »Levante« — mednarodna špedicijska družba z o. z., Ljubljana.

Industrija.

Pospoševanje svilarstva v južnih krajih. V Strumnici se bo osnovala s kapitalom 1 milijona dinarjev »Svilarska banka d. d.« in se bo osnovni občni zbor vršil 25. junija t. l. Namen te banke bo pomagati s krediti kulturem sviloprejk, kakor tudi skrbeti za to, da se najde produktom najboljša tržišča.

Fuzija v nemški industriji jute. Pred nekaj dnevi so se zedinili v Hannoveru zastopniki večjih tovarn jute v interesno edinicu in to za pet let. K tej edinici so pristopila večja podjetja v Bremenu, katera niso pripadala sindikatu jute. V nekaterih dneh se bodo določile minimalne cene in razne obratne omejitve, ki znašajo 30 do 50% kapacitete.

Obrt.

Vojvodinjska obrtniška razstava v Novem Sadu. se vrši od 1. do 10. avgusta 1926. Razstavljeni izdelki se bodo ocenili in razstavljalci odlikovali z diplomami. Prijavnice se dobijo v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Denarstvo.

Novi sezonski krediti naše Narodne banke. Kakor znano določa vsako leto Narodna banka poleg rednih, tudi sezonske kredite. Lansko leto se je dovolilo 380 milijonov dinarjev sezonskih kreditov, od katerih se je dosedaj izplačalo 230 milijonov, medtem ko bo ostalek izplačan še tekom tega meseca, ker traja rok za izplačanje sezonskih kreditov do konca tega meseca.

Otok bankovcev Narodne banke. — Narodna banka je imela po stanju dne 8. maja tekočega leta za 5776.2 milijonov dinarjev bankovcev v obtoku. Otok se

je v prvih osmih dneh meseca maja t. l. zvišal za 8.9 milijona dinarjev.

Nova občinska hranilnica. V Milni na otoku Braču v Dalmaciji se je osnovala Občinska hranilnica (Općinska štedionica), ki se denarnim zavodom, trgovskim krogom in letoviščarjem priporoča za vse denarne transakcije na tamošnjem tržišču.

Konkurz banke. Beogradska Hipotekarna banka (ne Državna hipotekarna banka) je prijavila konkurz. Banka s kapitalom 3 milijonov dinarjev ima aktiv 4.573.000, pasiv pa 6.104.000 Din.

Padec franka. Francoski frank na vseh borzah rapidno pada. Na pariški borzi je vladala 18. t. m. prava panika, ker je frank kljub vsem odredbam vlade rapidno padal in je ta dan doživel katastrofo. Angleški funt je notiral 12, a francoski frank je padel pod češkoslovaško krono. Dunajski borzni krogi naglašajo, da izvira ta katastrofalni padec franka iz Francije, kjer se je pojavilo zadnji čas veliko povpraševanje po tujih devizah. Padec je obenem v tesni zvezi s francosko-angleškimi pogajanjmi v Londonu.

Davki in takse.

Donos državne trošarine in taks. — V mesecu marcu t. l. se je v naši državi pobralo na trošarinah 65.8 milijonov dinarjev in na taksah 102.8 milijonov dinarjev. Trošarine se je pobralo za 15.6 in tako za 31 milijonov dinarjev preko proračunske kvote za navedeni mesec. V proračunskem letu 1925/26 je znašal donos trošarin 786.9 milijona dinarjev in donos taks 1173 milj. Din. Preko proračuna za to dobo se je pobralo za 184.9 milj. Din na trošarinah in 213 milj. Din na taksah.

Avstrija zniža sodne pristojbine. — Avstrijski finančni minister Kollman je te dni govoril na shodu nižjeavstrijskega obrtniškega društva in ob tej priliki razvil svojo davčno politiko. Vlada si hoče prizadevati, da davke prilagodi dejanskim razmeram in zmožnosti gospodarstva. Ako ni mogoče vseh želj v polnem obsegu vpoštevati, povzročajo to razmere, v katerih se država nahaja. Popustila je že na dohodnini in na davku na poslovni promet, katerega ob izvozu v celoti povrača. Te dni pa namerava vložiti novelo za znižanje sodnih pristojbin, kar bo znatno olajšalo poslovanje z sodišči. Znižati se namerava tudi za razpravne pristojbine, med drugimi tudi za menične tožbe. Jamstvo obeh spornih strank za pristojbine se ukine in omeji na oni del, ki pravdo izgubi.

Promet.

Zoper odpravo potnih listin. Druga mednarodna konferenca, ki se je bavila z vprašanjem potnih listin, je te dni sklenila, da ne more priporočiti splošne odprave potnih listin. Po njenem mnenju naj se o postopnih olajšavah glede vidiranja potnih listin dogovore posamezne države med seboj.

Kolodvor na Sušaku. V najkrajšem času se namerava kolodvor na Sušaku temeljito preurediti. Načrt za preureditev je bil izgotovljen že pred dvema letoma. Poslajno poslopje se na novo sezida v obsegu, ki bo ustrezal vsem potrebam te važne prometne točke.

Iz naših organizacij.

Trgovsko društvo v Celju sklicuje za četrtek, dne 27. maja t. l., svoj XVI. redni letni občni zbor, ki se bo vršil v rdeči sobi Narodnega doma z običajnim dnevnim redom. Začetek zborovanja ob 8. uri zvečer. Za sklepčnost zborovanja je potrebna navzočnost ene tretjine članov, sicer se za slučaj ne-sklepčnosti v smislu § 11 društvenih pravil vrši eno uro kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sklepa veljavno ob vsakem številu navzočih članov.

Gremij trgovcev za politični okraj Logatec.

(Nadaljevanje.)

Najhujši udarec za ves naš poslovni svet je bila na zlato valuto zvišana ležarina. Ta odredba je mahoma obustila ves dovoz lesa na postajo, ki je stala polne 4 mesece vedno prazna, vsled česar je utrpela železnica na ležarinskih pristojbinah težke tisočake.

Vsled zahteve lesnih trgovcev je poslal gremij deputacijo trgovcev v Ljubljano

k direkciji, ki pa razen nekaj nesmiselnih nasvetov od strani gospoda ravnatelja Vidica ni dobila nobenih zadovoljivih obvestil. Vsled tega je bilo na sestanku lesnih trgovcev na Rakeku dne 2. septembra 1925 odločeno, da gre deputacija, obstoječa iz načelnika g. Hmelaka in Gornika v Beograd k ministru saobračaja. Deputacija je odpotovala dne 7. septembra iz Ljubljane, opremljena z vsemi mogočimi priporočili na razna ministrstva, med drugimi je imela priporočilo zbornice za trgovino in industrijo, Zveze industrijev, delavske zbornice itd. V Beogradu je bila predstavljena g. ministru saobračaja, kateremu je predala spomenico in mu poleg tega tudi ustmeno razložila težaven položaj, v katerega je prišel ves naš izvoz radi velikega povišanja ležarine. Minister je obljubil, da hoče položaj proučiti. Zal smo morali na to proučenje čakati celih pet mesecev, predno se je položaj vsaj delno izboljšal, ko je bila ležarina zopet znižana. Ker kljub posetu pri ministru saobračaja ni bilo nikakega zboljšanja položaja, smo se ponovno zadevo urgirali potom zbornice.

S 1. oktobrom je stopila v veljavo nova železnična tarifa. Ker se je izkazalo, da ista kljub izboljšanju v splošnem ni prinesla zaželenih ugodnosti za poslajne gremijalnega okoliša, smo na predlog zbornice tarifo na seji dne 9. oktobra na Rakeku proučili in s pomočjo gospoda Gornika sestavili spomenico, v kateri smo za posamezne predmete in postaje predlagali spremembo v tarifi in smo naše zahteve poslali tarifnemu odboru, ministru saobračaja, žel. direkciji in zbornici. Ker pa tarifni odbor o spremembi še ni razpravljal, ne moremo še ugotoviti, v koliko bodo naši predlogi uvaževani. — Upati smemo, da bomo tudi v tem vprašanju v tekočem letu zamogli zaznamovati gotove uspehe.

Stavili smo končno tudi predloge za spremembo pri sestavi novega voznega reda.

V zvezi s spredaj naznačenimi akcijami glede zboljšanja železniškega in poštnega prometa nismo zamudili prilike, da ne bi posvetili tudi pažnje zanimarjenim cestam in to v prvi vrsti cesti Rakek—Prezid in cesti Logatec—Žiri. Ugotoviti moramo, da Gradbena direkcija ni pokazala potrebne energije in se vedno izgovarja na cestne odbore. Na našo zahtevo je bila sklicana 29. januarja 1926 anketa v Cerkljici, katere so se prizadeti trgovci v zelo velikem številu udeležili in stavili v sporazumu z gremijalnim načelstvom primerne predloge. Gradbena direkcija po svojih zastopnikih ing. Bevcu in dr. Skubicu ni v nobenem slučaju zamogla staviti obveznih obljub. Aniketa ni imela nobenega uspeha, ker se predlogi gremija niso upoštevali. Ker je vzrok slabi cesti po mnenju večine trgovcev tudi cestna uprava, je bil Gradbeni direkciji stavljen predlog, da se razpiše volitve v cestne odbore.

Gradbena direkcija se tudi k temu ni mogla odločiti in se je izgovarjala, da se bode z oblastnimi volitvami tudi to vprašanje rešilo. Na eni gremijalnih sej je bilo sproženo tudi vprašanje o gremijalnih cestnih odsekih, ki bi imeli nalogo kontrolirati cestno upravo in to v prvi vrsti pri računu in proračunu. Do izvedbe radi neinteresiranja ni prišlo.

Poleg najvažnejših prometnih sredstev je gremij posvečal svojo pažnjo davčnim vprašanjem, dajal davčni oblasti v posameznih slučajih tudi informacije, posebno, kar se tiče krošnjarjev.

Za novi finančni zakon smo stavili na predlog nekaterih odbornikov predlog, da se davek na poslovni promet popolnoma odpravi oziroma vsaj za polovico zniža. Enako smo predlagali, da naj se ta občutni davek pobira samo enkrat pri vsakem posameznem predmetu in to pri uvozu, predaji iz tovarne. Na te naše predloge se seveda ni oziralo, ker državi vedno primanjkuje denarja.

Za novi zakon za izenačenje davkov smo enako stavili spreminjevalne predloge, kateri pa ne vemo, če se bodo upoštevali, ker načrt zakona je zopet pred posebno komisijo, ki istega izdeluje.

V letu 1925 so se vršile volitve v pridobninsko komisijo, katere se je gremij udeležil v zvezi z vsemi stanovskimi organizacijami, tako z rokodelskimi kot gostilničarskimi. Lista je bila enotna brez protistov.

Za protestni shod proti davkom v Ljub-

ljani smo poslali zvezi gremijev potrebno statistiko o davčnih rubežnih in ekskucijah v okraju, ki je pokazala, da je davčni vijak navit do skrajnosti.

Davčno vprašanje je ravno ono poglavje, pri katerem nimamo zaznamovati nikakih uspehov.

Krošnjarstvo, proti kateremu se gremij ves čas od ustanovitve bojuje, je še vedno nerešeno, posebno še radi tega, ker ravno oblasti ne posvečajo temu izrodu potrebne pozornosti. Konečno je bilo vendar doseženo, da je minister trgovine in industrije izdal v smislu krošnjarskega patenta odredbo, da je krošnjarjenje v obmejnih okoliših zabranjeno. Kljub tej zabrani se še vedno utihotapijo v okraj posamezni krošnjarji, vendar ne več v takem številu kot pred par leti.

(Konec prihodnjilj.)

RAZNO.

Nemške dajatve na račun reparacij. — Nemčija je v dobi od 1. septembra 1925 do 30. aprila 1926 plačala na račun reparacij 743 milijonov zlatih mark. Od te vsote so prejele države, ki imajo pravico na reparacije, delni znesek 658 milijonov, delni znesek 65 milijonov pa se je porabil za nemška posejila v inozemstvu, 6 milijonov za rensko komisijo, 3.6 milij. za medzavezniško vojaško komisijo, 2.4 za stroške reparacijske komisije in ostanek za razne izdatke. Od navedenih 638 milijonov je dobila Francija 360 milijonov, Anglija 144 milijonov, Belgija 76 milijonov, Italija 43 milijonov, Jugoslavija 22 milijonov, Rumunija 6 milijonov, Portugalska 4 milijone, Grška 2 milijona in Poljska in Japonska po nekoliko stotisočev dinarjev.

Mednarodna konferenca delodajalcev. V ponedeljek se je pričela v Pragi mednarodna konferenca delodajalcev, na kateri je zastopana tudi naša država. Na konferenci se bo razpravljalo o problemih, ki pridejo v poštev za dnevni red predstoječe konference mednarodnega urada dela. Poleg tega bodo delegati obravnavali angleško stavko in gospodarske krize v poedinah evropskih državah.

Neugoden gospodarski položaj na Češkoslovaškem. Na seji odbora osrednje zveze češkoslovaških industrijev je podal generalni tajnik gospodarsko poročilo v zelo neugodni smeri. Po poročilu se je gospodarski položaj izredno poslabšal. Število brezposelnih znaša 62.000, v oktobru lanskega leta pa je znašalo samo 40.000. Izvoz se je tekom prvega četrtletja zmanjšal napram isti dobi lanskega leta za 564.000.000 kron.

Likvidacija dunajskega štrajka proti pivu. — Te dni so strokovnjaki izdelali svoje poročilo, ali in v koliko je bila upravičena podražitev piva, za katero so dunajski gostilničarji prizorili štrajk. Poročilo prihaja na podlagi kalkulacij treh največjih dunajskih pivovarov do sklepa, da je bila podražitev 13stopinjskega piva pri hektolitru za 50 šilingov upravičena. Tekom tekočega tedna se bodo pogajanja med pivovarji in gostilničarji na podlagi navedenega strokovnega mnenja nadaljevala.

Namakalna dela v Bolgariji. — Po novem zakonu se bodo izvršila v Bolgariji velika izsuševalna dela za razmnoževanje več tisoč hektarov zemlje, hkrati pa prav tako velika dela za namakanje suhih okrajev in za izkoriščanje vodnih sil. Izsuševali bodo zlasti svet ob Donavi ter pri Sofiji; stroški so preračunjeni na 50 milijonov levov. Namakalna dela se bodo pa izvršila v prvi vrsti ob Marici in bodo obsegala 6000 hektarov, ki bodo postali na ta način rodovitni svet. Dalje je ustanovila vlada 19 vodnih družb za kanalizacijo rek, za obrambo proti poplavam in za dobavo električne moči; te družbe so dobile 25 milijonov levov preduma in 85 milijonov levov posojila.

Generalni štrajk v Franciji in v Belgiji? — Zvezni odbor francoskih rudarjev je pretečeno soboto dokončal posvetovanja. Sklenil je resolucijo, v kateri zahteva povišanje mezd za vse francoske rudarje. Lastnikom rudnikov so stavili rok za odgovor do 25. t. m. Ako ne dobe od njih do tega časa odgovora, nameravajo proglasiti generalni štrajk. Priključiti se jim nameravajo v generalnem štrajku tudi belgijski socialisti in komunisti.

Esperanto se je v zadnjem času jelo razširjati in tudi v Jugoslaviji se naj-

Tovarna trikotaže in perila

GASPARI & FANINGER

MARIBOR — Ruška cesta štev. 45.

Priporoča svoje izdelke letnega blaga kakor: Otročje veslarske majice in moške mornarske maje v različnih vrstah in izdelavah, sokolske maje, mrežaste maje, kopalne hlače ter kopalne obleke za moške in ženske in damske reform trikot hlače. — Nadalje obveščamo naše cenj. odjemalce, da izdelujemo že zimsko trikotažo v najboljših vrstah ter sprejmemo lahko naročila za vsako količino in dobavljivo za avgust ali september mesec. — Prodaja se samo trgovcem.

boljše razvija v raznih krajih. V Mariboru se bo vršil esperantski kongres, katerega se bo udeležilo mnogo občinštva iz raznih krajev. Tudi ministrstvo pospešuje razširjanje Esperanta in je dovolilo za ta kongres 30% popusta za vožnjo v Maribor in nazaj.

Esperanto in stenografija. Različni stenografični sistemi, kakor Pitman (angleški), Duployé, Aimé-Paris (francoski) Gabelsberger, Nationalstenographie, Roller in Stolze-Schrey (nemški) pišejo tudi v Esperanto-jeziku.

Esperanto in brzojav in telefon. Tudi za brzojave in telefone se na podlagi konference svetovnega brzojavnega društva vsakdo lahko poslužuje tega mednarodnega jezika.

Esperanto in zrakoplovstvo. Izrazi za zrakoplovstvo se vsled 3. mednarodnega kongresa za zrakoplovstvo v Bruslju množijo v Esperantu od dne do dne.

Esperanto drugod. V Finlandiji je prosvetni minister dovolil 6000 mark za pouk v Esperantu. Francoski minister Pavel Painlevé pospešuje ta jezik. V trgovini, na sejmih, v tehniki, v literaturi in tudi v Zvezi narodov se deloma že rabi Esperanto-jezik, deloma se pa tako pospešuje da se bo razširil po vseh panogah tako, da ga bodo sprejeli tudi njegovi nasprotniki.

Ljubljanska borza.

Sreda, 19. maja 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 77, bl. 78; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 305, bl. 308; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, blago 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 193, zaklj. 193; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 175; Merkantila banka, Kočevje den. 102; Prva hratska štedionica, Zagreb den. 865, bl. 870; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den.

165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 85; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 340, bl. 346; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvođe d. d., Ljubljana den. 100; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb bl. 30; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 103.

Blago: Brzojavni drogovi (smreka, jelka, bor) 7.50 m, prem. v sred. 16—18 cm, v vrhu 13 cm, ca 30%, 8.50 m, prem. v sred. 17 do 19 cm, v vrhu 14 cm, ca 70%; 8 m, na vrhu 12—13 cm, 10%; 9 m, na vrhu 12—13 cm, 15%; 10 m, na vrhu 12—14 cm, 10%; 11 m, na vrhu 13—15 cm, 40%; 12 m, na vrhu 13 do 15 cm, 10%; 13 m, na vrhu 14—16 cm, 5%; 14 m, na vrhu 14—16 cm, 5%; 15 m, na vrhu 14—16 cm, 5%; blago zdravo, ravno, obeljeno, primerno suho, glave ravne, feo vag. meja den. 300; hrastovi železniški pragovi, 12 X 14, 1.20 m, feo vag. meja den. 9.50; hrastovi železniški pragovi, 12 X 18, 1.50 m, feo vag. meja den. 15.50; trami po notih, feo vag. nakl. post. 5 vag. den. 200, bl. 260, zaklj. 260; pšenica bačka 76/77 kg, 2%, feo vag. Novi Sad bl. 305; kornuza, suha, zdrava, feo vag. Novi Sad okolica bl. 184; kornuza inzulanka, feo vag. slov. post. bl. 165; kornuza činkvanti, feo Osijek bl. 215; činkvanti baranjski, feo Osijek bl. 212.50; ajda, feo vag. slov. post. bl. 260; proso rumeno, feo vag. slov. p. bl. 210; rž, feo vag. slov. post. bl. 210; krompir beli, feo vag. slov. postaja bl. 60; seno polsladko, v balah, feo vag. slov. post. bl. 60; — Eksekutivna prodaja: (868.335 m) = 949 yards Satin Duchesse 19.193, feo Trst den. 20, bl. 20, zaklj. 20.

TRŽNA POROČILA.

Na svinjski sejem v Mariboru dne 14. maja se je pripeljalo 357 svinj in enega kozla. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 95 do 125 Din, 7—9 tednov stari 150—200, 3—4 mesece stari 350—360, 5—7 mesece stari 550—560, 1 leto 1500—1600, 1 kg žive teže 10.25—12.50, 1 kg mrtve teže 15—17, 1 kozel 100 Din. Prodalo se je 263 svinj in 1 kozel.

Dunajski goveji sejem (17. t. m.). — Dogon 3099 komadov. Od tega iz Jugo-

slavije 36 glav. Spričo povečanega dogona so cene oslabile za 5 grošev pri kilogramu. Notirajo za kg žive teže: voli I. 1.30—1.60 (izjemno 1.65—1.80), II. 1—1.25, III. 0.95—1, bikli 1—1.40, krave 0.95—1.30, klobasarice 0.60—0.80 šilinga.

KOVINSKI TRG OKOLI 10. MAJA.

Prvi dnevi majnika so bili v Evropi označeni po angleškem premogovnem štrajku in po padcu francoskega in belgijskega franka. Veliko jih je bilo, ki so mislili, da bo prineslo letošnje leto Evropi sanacijo in stabilizacijo, pa so se zmotili. Vidimo, da je bil procvit francoske industrije v zadnjih letih le umeten in da je samo vsled vrednotnega razpadanja si mogla osvajati svetovni trg. Pri sedanjem kompliciranem sestavu svetovnega gospodarstva pomeni vsak tak nezdrav razmah samo škodo za druge dežele. A tudi za dotično deželo tak položaj ni ugoden. Evropa je danes izžrpana, njena nakupna moč se je v zadnjih tednih še zmanjšala, veliki ruski trg je popolnoma prenehal, ruski finančni položaj je tako težaven, da na dvig kupne moči tamošnjega trga v najbližji bodočnosti ni misliti. Industrija zahodne Evrope nima ventila. Evropske politične razmere še sedaj niso jasne, in ni čudno, če se pozna to tudi v gospodarstvu.

Domnevano sredstvo zaščitne carine smatrajo narodni gospodarji po večini za napačno. Zaščitna carina bolne Evrope ne bo ozdravila, temveč ovira samo mednarodno zamenjavo blaga in slabi nakupno moč domačega konsuma v dotični državi. Glede premogarstva bi omenili, da je na Angleškem večina rudnikov prav nemoderno urejena in da so zato nabavni stroški previsoki. Če

bi rudnike modernizirali, bi se produkcija zvišala in cene bi vsled nezadostnega povpraševanja padle; spet bi bilo treba delavce odpustiti. Isti zaključek bi nastopil, če bi posamezne rudnike zaprli, ki ne morejo vsled tehniških ip drugih težko konkurirati; tudi v tem slučaju bi morali delavce odpustiti. Izhod iz te zagate je prav težak in ne gre brez krvavljenja. Državne podpore niso zadostne, znižanje mezd pa tudi ne more trajno pomagati. — Cene na evropskem eksportnem trgu so bile okoli 10. maja domalega nespremenjene: železo v palicah $\frac{3}{4}$, valjana žica $\frac{3}{16}$, surova pločevina $\frac{3}{16}$, fina 8—9.

O francoskem trgu nič novega, položaj francoskega gospodarstva je slejkoprej zelo neugoden. Ureditvev ameriškega dolga in ostre valutarne odredbe bodo gotovo pomagale, a to gre le počasi. Zaposlenost francoskih obratov je pa še zmeraj povoljna, samo domači konsum je začel malo popuščati. Kakor smo že rekli, so zvišali ceno surovega železa na 450 fr. za tono, pričakujejo pa še nadaljnega zvišanja. — V Belgiji desorientiranost in negotovost, povzročena po padcu franka. — Položaj na luksemburškem trgu pa označajo še nadalje za prav ugoden, naročil je zelo veliko. — Nemška železna industrija se pritožuje nad slabo kupnjo na domačem trgu. Povpraševanje se je malo zboljšalo, a ne dosti, da bi tovarne popolnoma zaposlilo. V eksportni trgovini so pa prišla spet večja naročila, nemške cene so se prilagodile inozemskim. Zadnje domače cene: železo v palicah 125 do 130 mark, valjana žica 135, surova pločevina 140 do 145, srednja 150; torej nespremenjeno. — Na Čehoslovaškem nobenega zboljšanja; a železna industrija je tam dobro organizirana in se ji kaj posebno hudega v bodočnosti ni treba bati.

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Din 18—naprej, moške nogavice, dokolenke, otročje nogavice, volna, bombaž, šepni robci, modal pasovi, toaletne potrebščine, ščetke za zobe, obleko in čevlje itd. v največji izbiri in po najnižji ceni pri

Petelinc Iosip
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko! Na malo!

ESENCI

za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome

za nealkoholne pijače vseh vrst

Koncentrirani sadni eteri za aromatiziranje kandižov in sladčic

PRAVI MALINOVEC

Sadna marmelada „Nektar“

Sadni grog (Punsch)

-- Limonov sok --

priporoča:

Srečko Potnik in drug

Ljubljana, Metelkova ulica 13

!!! Zahtevajte cenike !!!

KJE SE KUPI?

Le pri tvrdki

Josip Petelinc

Ljubljana

Blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk Gritzner - Adler - Phonix. Istotam posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jernena, pnevmatika. Pomoč o vezanju na stroj brezplačno! — Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna posrežba! Zahtevajte cenike!

Naznanilo preselitve.

Stavbna družba d. d.

v Ljubljani, preje Levstikova ul. štev. 19 posluje od 1. maja t. l. v svojih lastnih prostorih

v Ljubljani, Vrtača štev. 5.

Družba prevzema vsa v njeno stroko spadajoča dela, kakor: stavbena, mizarska, tesarska, ključavničarska in kolarska. — Nadalje prodaja razni stavbni material, kakor: zidno in strešno opeko, skrilj, kamen lomljenec, mavec, vsakovrsten stavbni les itd.

Točno in solidno delo pri izredno ugodnih cenah.

„Trgovski list“

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

se pripoča p. n. trgovcem, industrijcem in obrtnikom za naročanje, razširjanje in inseriranje.

TISKARNA MERKUR

TRGOV.-IND. D. D.

LJUBLJANA

Sim. Gregorčičeva 13

TELEFON ŠTEV. 552

Tiska časopise, knjige, posetnice, razglednice, pravila, lepake, letake, brošure, časopise i. t. d. Izvršuje vsakovrstne trgovske, uradne kakor tudi vse druge tiskovine v eni ali več barvah.

LASTNA KNJIGOVEZNICA.